

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Oratio historica de initiis, causis et progressu Confessionis Augustanae et de vita ac laboribus M. Lutheri ...

Selnecker, Nikolaus

Ienae, 1592

De diversitate exemplarium Augustanae Confessionis

[urn:nbn:de:bsz:31-67808](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-67808)

DE DIVERS. EXEM.

Posterioris partis articulus primus de vtraque specie Sacramenti in Cœna Domini agit: secundus de coniugio sacerdotum: tertius de Missæ vero & pio vsu: quartus de Confessione & absolutione, seu potestate clauium: quintus de discrimine ciborum & alijs traditionibus inutilibus & impijs: sextus de impijs votis monachorum: septimus de potestate Ecclesiastica non confundenda cum politica administratione, & de iurisdictione Episcoporum.

DE DIVERSITATE EXEMPLARIUM Augustanae Confessionis.

Habuit Philippus in more, vt libros à se scriptos subinde recognosceret & locupletaret, non tantum Philosophicos, sed etiam Theologicos, Locos communes, epistolam Pauli ad Romanos, ad Colossenses, & similes libros. Cumque Confessio publica Augustana etiam ab ipso scripta esset, ille putauit quoque se operæ precium facere posse, si & illam interdum augeret, & pro suo iudicio, vberiore redderet. Duo autem studio huic obiecta fuerunt, quæ recognitionem istam improbarent. Prius, fuit Electorum & statuum publico nomine exhibita Casari Confessio, quæ iam non amplius priuata esset, licet à priuato homine, coniunctis collegis & laborum socijs, iussu tamen magistratus doctrinam illam profitentis, scripta esset. Posterius est, mutatio periculosa, & in doctrinæ sanioris dexteritatem impingens, in decimo nimirum articulo de Cœna Domini.

Iohan Frid.

1.

Ad prius quod attinet, extat Electoris Saxonie peculiaris ad Philippum Legatio scripto comprehensa, quo ostenditur, Philippum iussu Electoris, per D. Pontanum Cancellarium Seniore presentente Luthero compellatum fuisse, quam ob causam Electoris, & cæterorum Principum atque ordinum Confessionem in quibusdam immutaret, mitigaret, editionemque illius de nouo repeteret, cum tamen Confessio non ipsius, sed statuum propria esset, qui propter istam crebram mutationem, in doctrina incerti & inconstantes

stantes cum magna imperitorum hominum offensione passim proclamarentur. Et a Luthero constat multoties monitum, atq; rogatum esse Philippum, ut ab Augustanae Confessionis mutatione & auctione abstineret, imò etiam interdum cum exostulatione dictum esse: Quis hoc tibi mandavit? tuum hoc non est, &c. Pollicitus quoque Electori fuit Philippus, se deinceps nihil mutaturum esse in Confessione. Posterius verò quod attinet, prædunt nonnulli, Principem magni nominis petijisse à Philippo mutationem decimi articuli, ea spe, fore, ut Helvetij ad subscriptionem Confessionis hoc pacto permouerentur, si præsertim antithesis illa, qua improbantur secus docentes, prorsus omitteretur. Qualiscunque autem hæc sit excusatio, tamen Electoribus, Principibus, & Ordinibus cæteris & Theologis constantioribus semper illa displicuit. Et licet exemplaria aucta passim innotuerint, (vnde Pontificij in Colloquio Ratisbonensi anno 40. & 41. mutationem & diuersitatem exemplarium nostris obiecerunt) tamen in eodem conuentu articulus decimus Confessioni restitutus est, & posteriores editiones Confessionis cum hac conditione admixtæ sunt, ut secundum primam Augustæ exhibitam acciperentur, & examinarentur. Restitutio autem à Philippo facta est his verbis: Fatemur in, cæna verè & realiter corpus & sanguinem Christi adesse, & cum pane & vino exhiberi sumentibus. Item, Testati sumus, nos improbare eos, qui negant adesse & verè sumi corpus Christi. Abhorremus enim à profanis iudicijs in hac causa, &c.

In Germanicis verò exemplaribus Confessionis integer & non mutatus permansit articulus decimus. Quod autem præcipui Ordines primam Confessionem semper amplexi sint, ostendunt testimonia, quorum vnum atq; alterum considerabimus.

Anno 1561. in frequenti Electorum & Principum conuentu Naumburgi instituto, Augustus Elector Saxonie sua manu ad Iohan. Fridericum Principem ita scripsit: Mihi de nulla alia Confess. Augustana constat, quam de illa, quæ

S

Casa-

26. Tann-
arij.

Cæsareæ Maieſtati Anno 30. in Comitijſ Auguſtaniſ per E-
lectorem Iohannem, & Haſſiæ Landgraviũ & alioſ pau-
coſ Principeſ exhibita eſt, in qua educatuſ ſum, & Domingo
me clementer iuvante, conſtanter perfeuerare, eamq; pu-
blice profiteri conſtitui.

V Wolfganguſ Princepſ Anhaltinuſ ad Saxonix Electo-
rem, propria manu ſcripſit: Paratuſ ſum ad Confefſionem,
ſicut Auguſtæ Imperatori exhibita eſt, hac conditione, ne
quidquam in ea immutetur. Leuitaſ enim eſſet, ſi aliam
Confefſionem ab illa diuerſam, mea ſubſcriptione confir-
marem.

Princepſ Luneburgici, V Vilhelmuſ & Henricuſ ad
Saxonix Electorem ſcripſerunt hiſ uſiſ uerbis: Subſcriptionem
non detrectabimus Confefſioni à Parente noſtro Au-
guſtæ Imperatori exhibitæ in qua educati & diuina gratia il-
luſtrati ſumus, certi, quòd hæc ſit uera fideſ, & certiffima
æternæ ſalutis conſequendæ uia, in qua Spirituſ ſancti auxilio
noſ confirmante, ad extremum uſq; uitæ halitum perfeue-
rabimus.

Noribergeniſ Senatuſ ad V Wolfgangum Palatinum ſic
ſcripſit: In prima Confefſione perſiſtemuſ, Dei beneficio.
De immutatiſ exemplariſ, & diſcrepantiſ editionibuſ
uiderint auctoreſ. Nobiſ de illiſ nihil conſtat.

Plerique etiam alij ſtatuſ hiſ uerbis uſi ſunt. Libenter
conſentimur in ſubſcriptionem Confefſionis anno 30 ex-
hibitæ, eo ſenſu, quo Lutheruſ eam declarauit, non alio.
Reliquaſ mutataſ editioneſ, multiplicium errorum genitri-
ceſ, ſecunduſ primam illam & non econtra, primam ſecun-
dum poſterioreſ, intelligimur & exponimur.

Decreti Naumburgiſ uerba hæc ſunt: Nichil noſtra
ſubſcriptione quaritur aut tractatur noui: ſed tantum Con-
feſſio anteã edita, & anno 1530. in Comitijſ Auguſtaniſ
exhibita, piæ Concordiæ augendæ, ſeruandæ, & ſtabiliendæ
gratiã, repetitur.

29. Ianu-
rij.

In ſuper Electoreſ, Princepſ & Ordineſ, qui Chriſtia-
næ Concordiæ libro, manib ſuiſ ſubſcripſerunt, in præfatio-
ne hæc uerba poſuerunt: Animaduertimur quofdam ſub præ-
textu

textu verborum posterioris editionis, corruptelas in negotio Cœnæ, & alios errores occultare; & imperitæ plebeculæ obtrudere voluisse. Testamur igitur, nos nunquam falsa dogmata vilo modo defendere aut excusare, nec posteriorem editionem in ea sententia, quæ à priori illa Augustæ exhibita, vlla parte dissideret, accipere voluisse.

Hæc ideo diligentius perpendenda sunt, vt petulâtia quorundam cohiberi aliquo modo possit, qui fingunt, communi statuum consilio Confessionem mutatam esse, & quidem eo modo & sensu, quo Sacramentarij de Cœna Dominica sentiunt & docent: item primam Confessionem pappissare in decimo articulo, ideoq; accipiendam esse secundum posteriorum exemplarium tenorem. Cum autem ipsi status Imperij, qui hætenus Confessioni veræ nomina sua dederunt, ista mendacia refutarint, prolixiore responsione opus non est.

Cæterum vt constaret de genuina veri exemplaris formâ, vbi hæc quærenda & reperienda esset, Electores, Palatinus Ludouicus, Saxo Augustus, & Brandenburgicus Ioh. Georgius, primum exemplar ex multorum collatione, etiam ipsius Lutheri manu approbatum, libro suo Christianæ Concordiæ inferi voluerunt. In eo igitur libro Confessio non murata, Latine & Germanicè deposita, custoditur, alijs quidè posterioribus editionibus, quæ in Corpore doctrinæ Philippi & alibi extant, non reiectis, sed ad primum exemplar & archetypum relatis, conformatis, & intellectis, & non aliter. Hæc enim declaratio etiam antea ab ipsis Ordinibus ad Imperatores, Carolum, Ferdinandum & Maximilianum, facta & perscripta est, à qua præter Calvinianos nemo piorum vel latum vnguem discessit hætenus, nec deinceps discessurus est.

Phil. Mel.

Augustæ an. 1530. Carolus Imperator Confessionem doctrinæ iussit exhiberi, quod eò narrandum est, quia necesse est posteritatem scire, Confessionem nostram nec priuato consilio scriptam esse, nec obtrusam Carolo non poscenti.

S 2

Confessi

Congessi simplici studio capita Confessionis, quæ extat, complexus pene summam doctrinæ Ecclesiarum nostrarum, & vt Imperatori responderetur, & vt falsa crimina depellerentur. Ac nihil mihi sumsi. Præsentibus Principibus & alijs gubernatoribus & concionatoribus disputatum est ordine de singulis sententijs. Missa est deinde & Luthero tota forma Confessionis, qui principibus scripsit, se hanc Confessionem & legisse & probare. Hæc ita acta esse, Principes & alij honesti & docti viri adhuc superstites meminerunt. Postea coram Imperatore Carolo in magna frequentia Principum, lecta est hæc Confessio, quod ipsum ostendit, non esse obtrusam Cæsari non poscenti.

Hæc Philippus scripsit anno 1560. die suo natali, 16. Februarij: eo anno, quo 19. die Aprilis obdormiuit, natus annos sexaginta tres, & dies totidem: & semper in publicis promotionibus, testimonijs, colloquijs, & literis, Confessionem anno 1530. Imperatori exhibitam allegauit, & mutationis mentionem nullam fecit.

Filius Dei nos in agnita veritate seruet, & corruptelas doctrinæ cum autoribus, impediat & confundat, & ex multiplicibus confusionibus nos liberet, ac ad portum quietis & vitæ æternæ deducat, Amen.

